

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Omaishoitajaliitto pitää tärkeänä julkisuusperiaatteen turvaamisen ja pitää lainsäädännön päivittämistä tervetulleena ja johdonmukaisena kehityksenä.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

-

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

Julkisuuslain 16 §:n 5 momentissa ehdotetaan viranomaisen oikeutta kieltäytyä tietopyynnön toteuttamisesta, jos se vaatisi ilmeisen kohtuuttomia toimia. Omaishoitajaliitto on huolissaan tämän asian tulkinnanvaraisuudesta. Erityisesti sosiaalisten oikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta on tärkeää, että tietopyynnot ovat tehokas työkalu myös vastaisuudessa esimerkiksi omaishoitajille, jotka pyrkivät varmistamaan läheistensä oikeuksien toteutumisen hoidossa ja hoidon laadun valvonnassa. Erityisesti nykykehityksessä, jossa resursseja on yhä niukemmin, on tärkeää, että oikeusturva toteutuu mahdollisimman hyvin. Vaikka asiakirjapyyntö ei ole välttämättä perinteinen oikeussuojakeino, on se usein tärkeä työkalu kokonaiskuvan hahmottamiseen, jotta ongelmiin voidaan puuttua. Siksi on tärkeää, että sen käyttö turvataan myös vastaisuudessa jokaiselle.

Tietojen riittävä saanti olisi myös johdonmukaista ja tarkoituksenmukaista ns. oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin "equality of arms"-näkökulmasta. On hyvin mahdollista, että esimerkiksi tietyn päätöksen johtaneen ratkaisun tosiasialliset perustelut voivat löytyä esimerkiksi diaarimerkinnöistä tai viranomaisten sisäisestä viestinvaihdosta. On tärkeää, että asianosaisilla on mahdollisuus tutustua tämänkaltaiseen materiaaliin, jotta hän voi tarvittaessa oikoa esimerkiksi mahdollisia asiavirheitä. Sosiaalioikeudellisissa kysymyksissä tulisi kohtuuttomuuteen liittyvä poikkeus joko poistaa tai vähintäänkin tulkita sitä hyvin varovaisesti, jotta mielivaltaisilta oikeuksien menetyksiltä välttyttäisiin. Mikäli tämä poikkeus säilytetään, olisi toimeenpanon seurannassa hyvä seurata minkä kaltaisissa tilanteissa tähän on vedottu. Vaarana voi muuten olla, että organisaatiot voivat tietyissä tilanteissa mieluummin käyttää resurssinsa tietopyyntöjen kieltämisen perustelemiseen kuin niiden toteuttamiseen, vaikka pyyntö ei välttämättä olisi kovinkaan kohtuuton. Tällöin vaarana olisi julkisuusperiaatteen tosiasiallinen vesittyminen ja ohentuminen, mikäli olisi vastoin lainsäädännön tarkoitusta.

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

-

Vartio Elias
Omaishoitajaliitto ry